

Vážení čtenáři časopisu Acta,

dovolte mi, abych Vás seznámil s některými postřehy a novinkami, které jsou spojeny s mým nástupem do funkce vedoucího redaktora.

Především je to velký pocit zodpovědnosti za přípravu prací do dalších čísel. Tato příprava je v mnoha případech velice svízelná, a to z několika důvodů. Předně je to fakt, že autoři často neovládají „řemeslo“ jak sestavit a napsat vědeckou práci. Bohužel, stává se pravidlem, že ani jejich nadřízení a vedoucí jim práce neimplimují (jistě, není to povinnost), ale patrně tyto práce ani nekontrolují a nečtou. Tím se stává, že autoři nevědí, co patří do úvodu a co do diskuse, jak napsat kapitolu „materiál a metodika“, co patří do závěru. A to přesto, že v pokynech pro autory jsou tyto zásady explicitně stručně vyjádřeny. Nepořádek v citacích literatury bývá pravidlem, neodpovídá křížová zkouška, citace se objevují i v kapitolách, kde být nesmí, není splněna norma psaní literatury podle časopisu Acta. Nebudu blíže zmiňovat chyby v češtině, zejména v užívání interpunkce, a dodržování kultury psaní rukopisu. Stylisticky nacházíme opakovaně rovněž problémy, ve větách chybí často slovesa (přísudky) a přesná jednoznačná vyjádření, což nesmírně komplikuje překlad do angličtiny u abstrakt. Řada autorů jakoby rychleji mluví, resp. píše, než myslí. Toto vše nesmírně ztěžuje práci jak nám, kteří publikaci připravujeme z hlediska odborného, tak zejména jazykové redaktoře. Klíčová je role recenzentů. Redakce si vytvořila použitelný a osvědčený okruh recenzentů, kteří pochopili, co se od nich žádá a tuto funkci plní. Bohužel, řada dalších si plete recenzi vědecké práce pro časopis s recenzí monografie nebo jiného literárního díla. Po recenzentech se požaduje zejména posouzení formální způsobilosti práce podle všech kritérií uvedených v pokynech pro recenzenty, a teprve potom úvaha o odborné úrovni práce a jejím významu. Dále se po nich žádá, aby sami navrhli příslušné změny a opravy, včetně doplnění citací domácí literatury.

V průběhu prvního pololetí tohoto roku jsme zaznamenali nebyvalý nárůst zájmu o publikaci původních prací v Actech. Tím, že se blíží okamžik stanovení výše IF, pozorujeme i takové jevy, že se množí počty spoluautorů prací a rovněž množství zúčastněných institucí. Je to zajisté mnohdy vedeno snahou uplatnit tyto subjekty jako podílníky na práci uveřejněné v impaktovaném periodiku. Tento jev samozřejmě není žádoucí a pokud by se stal zvyklostí, devalvovalo by to odbornou úroveň časopisu. Všechny tyto okolnosti jsme se snažili zohlednit při úpravě pokynů pro autory, které vycházejí již v tomto čísle. Byli jsme vedeni snahou o jejich zjednodušení a přitom usilujeme i o to, aby byly jednoznačné a srozumitelné. Základní struktura a charakter přijímaných prací zůstává stejné. Ve strukturovaném abstraktu jsme spojili kapitoly „materiál a metoda“ tak, jak to požadujeme v plném textu. Omezili jsme počty autorů u některých typů prací, přehledné a doškolovací práce budou přijímány pouze na vyžádání. Oficiálním jazykem prací je čeština, slovenština a angličtina, avšak ta jen u prací, kde první autor je ze zahraničního pracoviště. Opakovaně jsme se totiž setkali s bídnou angličtinou domácích autorů, přestože jsme byli ujištěni, že práci kontroloval rodilý mluvčí. Redakce nedisponuje prostředky na zabezpečení takového „oficiálního“ kontroly jazyka, a proto přistupuje k tomuto omezení. Navíc, Acta chtějí zůstat českým a slovenským národním odborným časopisem, který je určen zejména domácím odborníkům. V zájmu autorů je jistě i požadavek, aby citovali vhodnou literaturu uveřejněnou v Actech v předchozích dvou ročnících, neboť tím je přímo ovlivněna výše impakt faktoru.

V současnosti vyžadujeme, aby rukopis v počtu předepsaných kopií byl doprovázen CD-ROM nosičem, kde bude uveden kompletní text práce (bez zalomených obrázků), nejlépe v editoru MS-Word 7.0 a vyšším, řádkování 2, bez „tvrdých mezer“, velikost písma 11 nebo 12, a dále obrázky v dostatečném rozlišení vhodném pro tisk, ve formátu JPG nebo TIF. Podobně i grafy a tabulky. Důvodem pro zaslání slepých kopií textu je průběh recenzního řízení. Postupně je převedeme na elektronickou formu a bude možno počet kopií manuskriptu redukovat. Naším snem, stejně jako vaším, bude jistě možnost zaslání nabízených publikací „on-line“ přes interaktivní příjmový server, tak jak to známe z renomovaných časopisů vydávaných např. společností Elsevier. To ale zatím naráží na finanční problém provozování takového serveru a cenu softwaru, nota bene podle našich informací zatím neexistuje jeho česká mutace. Rovněž jsme zpřesnili pokyny pro recenzenty. Rád bych je touto cestou požádal, aby recenze vypracovávali ve stanoveném termínu 4 týdnů, aby zejména kontrolovali formální stránku práce – dodržení jejího členění, obsah jednotlivých kapitol, literární odkazy a citace, věcnou správnost abstraktu. Důležitá je i kontrola citací Act z předcházejících dvou ročníků, eventuálně i konkrétní navržení jejich doplnění. Obsahová stránka práce jistě má být v recenzi rovněž zohledněna, ale nejen ta. Často se setkávám s dotazy na průběh přípravy prací k uveřejnění a zejména na dobu trvání tohoto procesu. Je třeba říci, že v současnosti je v tomto procesu rozpracováno cca 45 publikací, tj. kdyby všechny prošly úspěšně recenzním řízením, stačí na cca 4-5 čísel dopředu. Neustále docházejí další práce. Každý do redakce doručený rukopis je během dvou týdnů písemně potvrzen autorovi a je odeslán na recenzi dvěma recenzentům. Průběh recenzního řízení je nezřídka složitý a hraje v něm roli řada faktorů – od možnosti recenzenta dodržet termín, po ochotu autora včas reagovat na připomínky a návrhy recenzenta. Někdy má recenzní řízení i tři takováto kola a nelze se divit, že se protáhne na delší dobu. Přijetí práce do tisku po proběhlém řízení oznamuje redakce korespondujícímu autorovi doporučeným dopisem. Do skutečného uveřejnění ale může uplynout ještě různě dlouhá doba, až 6 měsíců. Zde se pak snaží redakce respektovat pořadí prací tak, jak proběhly recenzním řízením, samozřejmě s přihlédnutím k potřebám tematické a obsahové naplni čísla.

Vážené kolegyně a kolegové, jsem rád, že se našemu časopisu daří držet vysokou odbornou i formální úroveň. Hlavní podíl na tom máte vy, kteří v časopisu publikujete, a rovněž tým redakce a kolektivu recenzentů, kteří práce připravují do tisku. Přiji vám i nám, aby se nám tato práce dařila, aby náš časopis byl nadále považován za renomované odborné mezinárodně a historicky významné periodikum s nezanedbatelnou výší impakt faktoru.

Váš

Martin Krbec
vedoucí redaktor